

Сергій Кулешов
ORCID: 0000-0003-1950-9651

ДОКУМЕНТОЗНАВСТВО ЯК НАУКОВА ДИСЦИПЛІНА В СУЧАСНІЙ УКРАЇНІ: ЯКІ ШЛЯХИ РОЗВИТКУ?

DOCUMENTATION SCIENCE AS A SCIENTIFIC DISCIPLINE IN MODERN UKRAINE: WHAT ARE THE WAYS OF DEVELOPMENT?

Нині документознавство як наукова дисципліна переживає скрутні часи, її позбавили статусу наукової дисципліни у переліку наукових спеціальностей, скоротилася присвячених їй науковим проблемам кількість наукових форумів, а відповідно і публікацій, ліквідовано вишівську документознавчу навчальну спеціальність. Безперечно, що така участь спіткала не тільки документознавство; в результаті укрупнення наукових спеціальностей навіть генетично пов'язане з ним архівознавство урізане до рівня «архівної справи» і разом з інформаційною та бібліотечною справою утворює блок інформаційних дисциплін. У цьому ми фактично повернулися до радянського переліку наукових спеціальностей. Але якщо в СРСР документознавство та архівознавство розглядали як окремі і взаємопов'язані дисципліни і не підлягав сумнівам їх зв'язок з історичною наукою, то тепер вони внесені у комплексну галузь знань «культура».

Усі ці процеси пов'язані з формуванням двох версій документознавства в Україні – «документологічної» та класичної (що ґрунтується на ідеях 1960-1970-х років відомого радянського архівознавця К. Г. Мітяєва). У 1990-і роки, коли в Україні не було офіційно утверджено науковий статус документознавства, документологічна версія була прогресивною. Однак, після офіційного затвердження наукової спеціальності «документознавство, архівознавство» у межах історичної науки (2001 р.), прихильники документології почали боротьбу за офіційний відрив цих наук від спеціальних галузей історичної науки, яка завершилася внесенням їх до сукупності дисциплін у межах наукової спеціальності «Соціальні комунікації» (2008 р.).

Поширення в українських вишах поглядів документологів у межах існуючої спеціальності «інформаційна, бібліотечна, архівна справа» призводить до панування бібліотекознавства над архівознавством, зменшення його частки годин у викладанні (порівняно з бібліотекознавством, його читання набагато складніше та й фахівців доволі менше), звідси фактичне нівелювання або зникнення документознавчих курсів. Найдоцільнішою формою викладання у вишах документознавства у межах спеціальності «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа» було б розмежування його між навчальними дисциплінами «Бібліотекознавство» та «Архівознавство». У бібліотекознавстві можна було б розглядати основи документології, а в другому – засади класичного документознавства і діловодства, що власне повертало до початкового етапу

існування документознавства, яке було пропедевтичною дисципліною до навчального курсу архівної справи. Оскільки архівна справа генетично пов'язана з класичним («мітєвським») документознавством.

Безперечно, вилучення документознавства з переліку наукових дисциплін не зняло практичних потреб в дослідженнях з нормативно-правового та методичного забезпечення організації сфери архівної справи та діловодства. Зазначені дослідження в сучасних умовах впровадження функціонування електронного документообігу та електронних архівів потребує узгодження у межах цих напрямів та перегляду організації традиційних ділових та архівних процесів. З іншого боку, існує нагальна потреба гармонізації зазначених процесів з нормами міжнародних стандартів із керування документаційними процесами.

Інна Демуз
ORCID: 0000-0002-5936-2386

**АГРАРНА БІОГРАФІКА ЯК ОДИН ІЗ КЛЮЧОВИХ НАПРЯМІВ
ДОСЛІДЖЕННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ НАУКОВОЇ
СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОЇ БІБЛІОТЕКИ НААН**

***AGRICULTURAL BIOGRAPHY STUDIES AS ONE OF THE KEY AREAS OF
RESEARCHES OF NATIONAL SCIENTIFIC
AGRICULTURAL LIBRARY OF NAAS***

Новий сплеск розвитку біографіки й біографістики та вибудовування біографій учених різних наукових сфер, у тому числі аграрної, що спостерігається з початку 2000-х рр., пов'язують з переосмисленням попередніх історичних знань, зміщенням дослідницьких акцентів з «історії еліт» до персоналій «другого плану», поворотом до історичної антропології, мікрорівневих досліджень, зверненням до міждисциплінарних методик у вивченні біографічної інформації. Вагомий внесок у розвиток історико-наукознавчих біографічних досліджень у галузі аграрних наук здійснено співробітниками сектору наукової бібліографії та біографістики – підрозділом Інституту історії аграрної науки, освіти і техніки Національної наукової сільськогосподарської бібліотеки Національної академії аграрних наук України (ННСГБ НААН). Так, ґрунтовну працю у цьому напрямку засвідчують узагальнюючі публікації Т. Дерлеменко [1-3], С. Коваленко [4], В. Соколова [8]. Наразі наукові портрети учених-аграріїв та галузеві бібліографічні й біобібліографічні покажчики видаються ННСГБ НААН у 13-ти ексклюзивних серіях (у період 1998-2018 рр. підготовлено 306 покажчиків та видруковано 360